

ลักษณะเฉพาะทางดนตรีในประเพณีการแห่มังกร
ของ คณะมังกรทองจ้าวพ่อ-จ้าวแม่ ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์

ชาวลิต เขียวทาสี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดนตรี)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2559

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ลักษณะเฉพาะทางดนตรีในประเพณีการแห่มังกรของ คณะมังกรทองจ้าวพ่อ-จ้าวแม่ ปากน้ำโพ
THAI-CHINESE TRADITIONAL DRUMMING IN DRAGON DANCE PROCESSION OF
NAKHONSAWAN, THAILAND

เชาวลิต เขียวทาสี 5438080 MSMS/M

ศศ. ม. (ดนตรี)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อนุรักษ์ จรรย์ยานนท์, ปร.ด. (ดนตรี), สนอง คลังพระศรี,
ปร.ด. (ดนตรี), ณรงค์ชัย ปิฎกักรัศม์, ปร.ด. (ดนตรี)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษา ประวัติการแห่มังกรและพัฒนาการทางดนตรี
บทบาทความสำคัญของกลองและเครื่องดนตรีประกอบในประเพณีแห่มังกรของ คณะมังกรทอง
จ้าวพ่อ-จ้าวแม่ ปากน้ำโพ และรูปแบบ เทคนิค และลักษณะเฉพาะทางดนตรีของจังหวัดกลองและ
เครื่องดนตรีประกอบในประเพณีแห่มังกรของคณะมังกรทองจ้าวพ่อ-จ้าวแม่ ปากน้ำโพ

ใช้วิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ ในแนวทางมนุษยดนตรีวิทยา การรวบรวมข้อมูล
แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลเอกสารทั่วไป งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการเก็บข้อมูล
ดนตรี เพื่อศึกษาในเรื่องของบทบาทความสำคัญและลักษณะเฉพาะของวงดนตรีดังกล่าว ผลการวิจัย
พบว่า การแห่มังกรของคณะมังกรทองจ้าวพ่อ-จ้าวแม่ ปากน้ำโพ โดยมีพัฒนาการด้านจังหวะที่มีผล
มาจากปัจจัยของการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเชิดทั้งในการเพิ่มท่าพลั่วและการปรับลดขั้นตอนใน
การเชิดท่ามังกรทะยานฟ้าล่าลูกแก้ว ซึ่งส่งผลให้การบรรเลงของวงดนตรีนั้นต้องมีการปรับเปลี่ยน
การบรรเลงเพื่อรองรับกับปัจจัยดังกล่าวด้วย การแห่มังกรและการบรรเลงของกลองลื้อแจ้ ยังม
ีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ ความเชื่อ อัตลักษณ์ประจำท้องถิ่น และกระบวนการขัดเกลาทง
สังคม ด้วยลักษณะเฉพาะทางดนตรีอันเป็นเอกลักษณ์ทั้งเทคนิคการตีแปะ รั้ว กรอ บนรูปแบบการ
บรรเลงที่วนซ้ำ ในรูปแบบความผันผวนทางอัตราความเร็วในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ แบบคงที่ เียงขึ้น
เียงลง โคงค์ว่า โคงค์หงาย และแบบคลื่น และพัฒนาการทางจังหวะที่สามารถแบ่งได้ 2 กลุ่ม ได้แก่
กลุ่มซับซ้อนที่มีกลุ่มจังหวะมากกว่า 2 กลุ่ม และไม่ซับซ้อนที่มีกลุ่มจังหวะน้อยกว่า 2 กลุ่ม

คำสำคัญ : กลอง / การแห่มังกร / คณะมังกรทองจ้าวพ่อ-จ้าวแม่ ปากน้ำโพ / ปากน้ำโพ

THAI-CHINESE TRADITIONAL DRUMMING IN DRAGON DANCE
PROCESSION OF NAKHONSAWAN, THAILAND

CHAOWALIT KHIEOTASEE 5438080 MSMS/M

M.A. (MUSIC)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: ANAK CHARANYANANDA, Ph.D. SANONG
KLANGPRASRI, Ph.D., NARONGCHAI PIDOKRAJT, Ph.D.

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the history of the Dragon Dance and development of its accompanimental music. This research entirely focused on the dance by Golden Dragon Pak- Nam - Po group, finding particularities of Drums and other instruments that are used for the Dragon Dance, special techniques, and rhythm patterns.

The qualitative research based on Ethnomusicology is the main research methodology. Information was collected from related commentaries and literature review. Research information indicated that adjustment in rhythmic patterns of accompanimental music is a result of the modified form of the dance, and how the dragon is manipulated.

Furthermore, the Dragon parade with the Lor – Chair Drums also important to local economic, belief, identity, and socialization process with signature musical techniques either drums rolls, and looping in various tempo. For example, stable tempo, upward oblique, downward oblique, upside down curve, upturned curve, and wavy curve. Development of rhythmic pattern can be divided into two group as groups consist of more than 2 patterns and less than 2 patterns.

KEY WORDS: DRUMS/ DRAGON PARADE GOLDEN DRAGON PAK- NAM -
PO GROUP/ PAK- NAM – PO

420 pages